

- prosequione sui Juris nullum præjudicium generatur) glos. ibi in Vers. Nullum præjudicium, & glos. in c. Quam sit in Vers. commode de elect. in 6., Labor. de elect. can. cap. 18. num. 27.
- 26 Ex parte autem passivæ electionis pluribus capitibus potest contingere negligentia: primò si electus à die præsentatæ sibi electionis infra mensem negligat consentire electioni de se factæ, secundò, si omiserit petere confirmationem electionis infra tres menses post consensum electioni de se celebratæ præstitum, ut disertis verbis habetur in c. quam sit de elect. in 6., Labor. d. c. 18. nu. 28.
- 27 Ex tertio capite potest contingere negligentia in electo, si negligendo Populi, & Ecclesiæ utilitatem obstinatè contra charitatem recusaret consentire electioni, in quo casu peccaret graviter, quoties alius non esset, qui dignus esset eligi, & sic negligens, ac recusans deprehenditur non amare Deum, cujus Oves recusat pascere, prout Christus Petro indicavit, dum quæsit, Simon. 70. diligis me, & subdidit, pascere oves meas, & se ipsum præponit utilitati proximorum, quam negligit, ex quo videndus est tex. in c. in Scripturis 8. q. 1., ubi quod talis negligentia, aut in vitium pusillanimitatis inclinatur, nec divinæ fides virtuti, aut in electionis superbiam prolabitur, dum humilitatis specie supernæ gratiæ contradicit. Olim Jus c. Qui Episcopatum 8. q. 1., & ex D. Gregorio pariter rescribit Barbosa de potestate Episcopi p. 1. tit. 2. glos. 2. num. 26., D. Thom. 2. 2. q. 185. art. 2., cujus doctrinam transcripsit Turrecremata in d. c. Olim Jussus, Labor. de elect. d. c. 181. num. 31. post glos. in c. In scripturis, in Vers. minime 8. q. 1., Layman. in qq. canonicis de Prælatorum electione quæst. 69.
- 28 Quod autem dictum est peccare mortaliter negligentem acceptare Beneficium habens animarum curam, intelligendum est, dum alius idoneus deest, & ovium utilitati est necessarius, ut bene explicat Turrecremata in c. In scripturis in responsione ad tertium 8. q. 1., & idè bene S. Martinus Turonensis Episcopus dicebat, Domine si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem, Innoc. in c. Cum in Jure num. 4. de elect., unde cessat talis negligentia, ubi alii reperiuntur idonei, & digni, & qui possint utiliter Ecclesiam regere, secus si essemus in casu

- quo, te non acceptante electionem, eligeretur hæreticus, aut minus Idoneus, in præjudicium animarum.
- 29 Quartò Electus in Episcopum negligentie culpam, & pœnas incurreret, si infra tres menses à die confirmationis decurrendos non curreret consecrari, & ex Concilio Chalcedonensi actione 16. c. 25., legitur, & habetur in c. Quoniam quidam dist. 75., & c. quoniam quidam dist. 100., & bene observat Sanchez. in opuscul. lib. 7. c. 1. dub. 15. num. 13., tempus trimestre incipere à die confirmationis, nisi electus fuerit negligens in petenda confirmatione, quia tunc imputatur tempus, quo fuit negligens, ne quis ex propria negligentia commodum reportaret, Sylvester Vers. consecratio q. 3., Diana p. 12. tract. de consecr. Episcoporum resol. 55.
- 30 Pœna autem hujusmodi negligentie est, si electus per primos tres menses negligat consecrari, fructus Beneficii amittat, & si per alios tres Menses persistat in negligentia, ipso Jure privatur Ecclesia, ut habemus in Trid. sess. 23. c. 2. de reform., ubi protrahitur hoc temporis spatium ad sex menses, quod Jure antiquo erat solum quinque mensium c. Quoniam quidam d. 100.
- 31 Quintò, Electus negligentiam incurrit si à die adeptæ possessionis Beneficii intra duos menses ad minus in manibus legitimi Superioris orthodoxæ suæ fidei publicam facere professionem negligat, Trid. sess. 24. c. 12. de reform.
- 32 Pœna autem hujus negligentie est, quod negligens professionem fidei facere, fructus Beneficii non facit suos, nec illi possessio suffragatur, ut eod. c. 12. decernitur, quam negligentiam committerent etiam Prælati regulares non facientes fidei catholicæ professionem infra duos menses, ex constitut. Pii IV. quæ incipit Injunctum sub datu Idibus Novembr. 1564., Fr. Sygismundus à Bononia de elect. Prælatorum Regularium dub. 48. n. 2., Barb. ad Trid. sess. 24. dicto c. 12. num. 17., ubi post Hieron. Roder. in compendio quæstionum regularium resol. 67. n. 2., notat, quod si Religiosus adeptus Prælaturam ex ignorantia, aut inadvertentia omitteret hujusmodi fidei professionem, non peccaret, & immunis esset à pœnis præfatæ Constitutionis, quod, & dixerat Barbosa de potestate Episcopi alleg. 61. n. 7.
- 33 Quæ diximus de electione ad beneficia Ec-

clesia-

- clesiastica, quod scilicet eligendi sint digni militat etiam in electione ad Præturas, & Magistratus Laicales quoties ij sint eligendi ex Civibus loci ad tex. in l. ad subeunda, ubi Lucas de pœna C. de decurionibus lib. 10., & Authent. de Monachis §. ordinatione collat. 1., attenta dist. Sanchez in opusc. lib. 2. c. 1. dub. 36., Diana p. 2. tract. 15. resol. 67., ubi in Vers. dico 4., quod Senatores negligentes eligere dignos, sed potius eligentes indignos, non solum mortaliter peccant, sed teneri ad resarcienda damna ex tali electione sequuta.
- 34 Et electoribus negligentibus eligere Imperatorem, vel eligere dignum, potest Papa Imperatorem eligere c. Ad Apostolicæ de rejudicata lib. 6., ubi glos. ult. in Vers. eligant, quod cum tempus non sit à jure determinatum infra quod eligant, electores non fiunt negligentes ad hunc effectum, nisi Papalis præcedat monitio, Peregrin. de Jure Fisci lib. 1. tit. 2. num. 15. ad notata per Tbo. del Bene de comitiis, seu parliamentis dub. 4. sect. 19. sub sec. 26. num. 5. Vers. (item quinto.)
- 35 Sicuti pariter supremi Principes antequam deponantur à Pontifice propter delicta, prius sunt monendi, & si moniti negligant, atque contumaces se habeant, excommunicantur, & si adhuc negligentes rescipiscere, eorundem subditi absoluuntur à fidelitatis, & subiectionis juramento, ad tex. in c. Nos Sanctorum, & in c. Furatos 16. q. 1., & in præcitato c. Ad Apostolicæ de rejudic. in 6., Peregrin. de Jure Fisci lib. 1. tit. 2. num. 14., post Card. Zabarelam in Clem.

- Romani §. porro num. 19. de Jurejurando.
- 36 In electione tandem Romani Pontificis Eminentissimi S.R.E. Card. poterunt incidere negligentia censuram, si formam datam à Greg. XV. sua constit. 13., quæ incipit (Æterni Patris filius), & confirmatam ab Urbano VIII. sua constit. 47. in bullario novo, incipit (ad Romani Pontificis providentiâ) non fervent ad unguem, cujus negligentie pœna erit excommunicatio ipso jure incurrenda, ut in prædicta constitutione Gregorii legitur.
- 37 De electione neglecta forma data in cap. Quia propter de electione, non tracto, quia innumeri fere Doctores de ea scripserunt, & videri poterunt moderni Samuel, Passerin. tractantes ex professio de electione.
- 38 An omisso Invocationis Spiritus Sancti, vel celebrationis Missæ Spiritus Sancti irriter electionem, Videndus est Passerinus tractatu de elect. cap. 15., ad quem me remitto, qui num. 5. notat electores saltem peccare, si hujusmodi Invocationem, & preces omittant.
- 39 Si Electores omittant vocare omnes, idest unum, aut plures habentes vocem in capitulo peccant, quia iniuriam faciunt non vocatis, electio dicitur iniusta, non tamen est ipso Jure nulla, sed volentibus non vocatis venit per sententiam Judicis annullandam, si vero consenserint non cassatur tex. est in c. quod sicut de electione, ubi Barbosa num. 5., & de universo Jure Eccles. lib. 1. cap. 19. à num. 88., & seqq., Passerin. de electione Canonica cap. 71. q. 12. num. 118.

De Negligentia Emphiteutæ.

S U M M A R I A.

- 1 Emphiteuta non petens investituram infra annum, & diem de Jure communi est negligens, annus autem incipit currere à die scientiæ, quod scilicet fundus sit emphiteuticus.
- 2 Effectus hujus negligentie est, quod si permittat alium investiri, sibi præjudicat.
- 3 Petita infra id tempus investitura, si alius investitur, nulla est.
- 4 Ex bulla Bonifacii IX., tenetur infra annum Emphiteuta petere, & summere Investituram, alias incurrit pœnam decem librarum.
- 5 Si vero differat ultra annum, & mensem cadit à Jure suo.
- 6 Opportet tamen constare de negligentia, quia potest aliqua excusatione tueri.
- 7 Elapso tempore, & facta interpellatione non purgatur mora per negligentem, licet soleat judex concedere breve tempus adhuc ad purgandam moram.
- 8 Incurrit negligentiam, si non solvat canonem annum in termino in Investitura constituto, & in-

Dd

& in-

- & incurrit poenam caducitatis, vel expulsi-
nis, vel dupli juxta pacta.
- 9 A qua poena non excusantur Mulieres, neque
rustici, neque minores, neque Pupilli, con-
ceditur tamen restitutio in integrum.
 - 10 Habens pactum de renovanda investitura in
termino concessa, non incurrit caducitatem,
si non renovet, quia Investitura est perpe-
tua.
 - 11 Ignorantia excusabilis, seu verisimilis excusat
ab incurso poenae Investiturae, in termino non
petitae.
 - 12 Non sic in canone non soluto, si tempus cepit
currere de tempore sui auctoris.
 - 13 Uno ex sociis negligente suam portionem cano-
nis solvere, praedictum incurrit ceteri
socii.
 - 14 In praedictis casibus quilibet causa excusat.
 - 15 Ad constituendum Emphiteutam in mora non
requiritur interpellatio.
 - 16 Si ex negligentia emphiteutae res destruat,
ad huc tenetur solvere canonem.
 - 17 Maritus non solvens canonem pro Uxore illi
praedictat, Uxor tamen restituitur in inte-
grum.
 - 18 Emphiteuta tenetur solvere canonem re non
fructificante, intellige si consistat in modico.
 - 19 Secus si canon aequat fructus, vel sit con-
stitutus in magna quantitate, limita si ad-
esset pactum, num. 22.
 - 20 Non solvens canonem, potest praedictare suc-

- cessoribus.
- 21 Negligens servare pacta posita in investitura
incidit in poenam in investitura appositam.
 - 22 Etiam si pacta exorbitent a bullis Pontificiis.
 - 23 Limita nisi Principis mandatum, aut bonum
publicum resistat.
 - 24 Dato quod ob negligentiam Emphiteuta inci-
deret poenam privationis ex pacto ipso Jure,
non tamen tenetur dimittere, nisi post sen-
tentiam declaratoriam.
 - 25 Per oblationem realem Canonis tempore debi-
to factam evitatur poena.
 - 26 Dominus directi tenetur per necesse investire
successorem in re emphiteutica, & negligen-
do potest cogi.
 - 27 Omittente domino investire eum, cui debetur
investitura, spectierat, Investitura censetur
ei de Jure concessa.
 - 28 Si dominus neget consensum Emphiteutae, vo-
lenti alienare, quando erat pactum (& quid-
quid voluerit faciendi) notaretur negligen-
tia, & consensus habetur pro praestito.
 - 29 Si dominus requisitus recuset investire sine ju-
sta causa, amittit jus proprietatis secundum
aliquos, vel tenetur ad interesse secundum
alios.
 - 30 Re in totum destructa sine culpa Emphiteutae,
non debetur amplius Canon.
 - 31 Deberetur tamen, si res paulatim periret, ex
negligentia Emphiteutae.

ARTICULUS XVI.

De Negligentia Emphiteutae.

Emphiteuta potest esse negligens, vel in petenda investitura, & sol-
vendo laudemium, vel in annua
canonis solutione, vel in imple-
mento pactorum, si quae sunt in
Investitura imposta &c., & de istis quaerimus in praesenti articulo.

- 1 Negligens in petenda Investitura est, qui
dum possidet rem emphiteoticam, non petat a Domino directi investituram infra an-
num, & diem de jure communi, ut ex
communi testatur Fulgin. tract. de Jure Em-
phiteutico tit. de renovat. quest. 1. num. 18.,
& num. 64. qui annus incipit currere a die
scientiae, ut idem Fulgin. num. 19., nam

semper ignorantia, dummodo probabilis,
& non crassa, excusat a negligentia, & nu-
19., quod non quaelibet scientia sufficit,
sed requiritur scientia qualitatum, id est
emphiteusum esse reverentiam ob lineam fini-
tam eg., & factum esse locum sibi peten-
di, & recipiendi investituram; Nisi igno-
rantia sit crassa, & supina, qualis erit,
si tota Civitas dignosceret, quod Emphi-
teuta dicit ignorare.

- 2 Hinc sequitur, quod si hujusmodi posses-
sor bonorum Emphiteuticorum negligat in-
fra id tempus petere investituram, & per-
mittat deinde alium investiri, sibi praedi-
cat, & dominus potest alium investire,
ut ibid.

- ut ibid. Fulgin. dicta q. 1. num. 21., eo quia
dum patitur alium investiri, censetur Em-
phiteusum renuntiare ex adnotatis ejusdem
Fulgin. titulo de renuntiat. q. 8., Pigant. ad
Statut. Ferr. tom. 2. rub. 127. nu. 65.
- 3 Si vero petisset infra annum, nec sibi con-
cederetur, sed alius investiretur, haec est
nullius momenti, non enim potest negli-
gentiae imputari ei, qui petiit in termino,
vel etiam si ante lapsum anni dominus di-
recti investiret alium, veniret autem ille
cui de jure debetur post factam investitu-
ram, sed ante lapsum temporis ad peten-
dum, adhuc debet investiri, nec sibi pre-
judicavit, Marefcot. Variar. lib. 1. ressol. 3.
num. 23., Caldas. de jure Emphit. lib. 1. q. 8.
sub nota. 29., Riminald. consil. 444. num. 50.
Fut coram Melrio. decis. 143. num. 26. p. 10.
recent.
 - 4 In terminis autem Bullae Bonifacianae con-
cessae civibus Ferrariensibus specialiter in
hac materia emphiteusis, ex quo ferè om-
nia bona in statu, & ducatu Ferrariæ sunt
de directo dominio Ecclesiae, terminus ad
petendam investituram est annus a die scien-
tiae, ut in eadem bulla, & si infra annu
non petat investiri, singuli negligentes poe-
nam decem librarum monetæ Ferrarien.
dominus persolvendam incurrant eo ipso,
ut in versicul., & illi qui ex eis Pigant. num.
35.
 - 5 Et quia in eadem Bulla conceditur ultra
annum mensis ad purgandam moram, se-
quitur eadem Bonifaciana, & si forsan re-
cognitiones, & investituras easdem per unum
mensum ultra annum praedictum petere, & re-
cipere non curaverint, ipso facto cadant ab om-
ni jure suo, ac praedicta bona, & feuda ad ip-
sos dominos directos libere devoluant, ex qui-
bus constat negligentem in praedictis casu-
bus duplici poena, pro duplici negligentiae
culpa.
 - 6 Oportet tamen, ut constet de negligen-
tia, & contemptu, Pigant. ad ead. Bullam
num. 36., ubi num. 38., monitionem, &
interpellationem necessariam esse, ex quo
in factis privativis semper necessaria sit in-
terpellatio, & monitio, ut nos in prima
parte artic. peculiari ostendimus, nam licet
Bulla dicat, quod negligens cadat ipso facto,
& ad id quod juris est, non opus sit sententia,
ad factum tamen requiritur declaratoria,
scilicet emphiteutam fuisse negligentem,

& culpabilem contemptorem. ex quo se-
quitur ipsum cadere sub Bullae dispositio-
ne, & ista declaratoria omnimodè premit-
tenda est, nam licet constet non fuisse pe-
titam investituram, ignoratur tamen, an
ex justa, & probabili causa, an sine justa
causa, & culpabiliter fuerit omissa petitio,
Fulgin. de jure emphit. tit. de renovat. q. 1. n.
64., qui tamen non loquitur in terminis
nostrae Bonifacianae; sicuti etiam habens
Benefitium curatum, si alterum Curatum
obtineat, primum vacat ipso jure, tamen
ad effectum privationis, necesse est eundem
citare, & per sententiam eum privatum
declarare c. licet de Praebend. in 6., ea sem-
per ratione, ut inotescat an privandus ha-
beat aliquam legitimam excusationes cau-
sam.

- 7 Hinc etiam sequitur, quod facta inter-
pellatione, non amplius detur locus mora-
gationi morae, ex quo duplicata sit mora,
primò scilicet per lapsum temporis; secun-
dò per interpellationem, Pigant. num. 34.,
solet tamen concedi a Judice breve tempus
ad purgandam moram, facta autem in-
stantia pro obtinenda investitura, si per do-
minum steterit, quin concedatur, emphi-
teuta non erit negligens, quantumcunque
tempus labatur, quia per eum non stat.
Hoc tempus anni, & mensis a jure, & a
Bulla concessum, potest ex pacto inter par-
tes in toto abbreviari, quo ad petendam re-
novationem, ex allegatis per Caldas. de em-
phiteusis lib. 1. q. 11. num. 2., nec repugnat
Bulla Bonifaciana, quae pluries decernit,
nisi pacta inter partes aliter disponant, quae
voluit esse servanda.

- 8 Ex altero capite negligentiam incurrit em-
phiteuta, si in termino in investitura con-
stitutio non solverit canonem, seu annuam
recognitionem, dies verò non est idem in
omnibus, alii in festo Pascatis, alii in festo
S. Michaelis, juxta pactum in Investitura
appositum, difert tamen si emphiteusis sit
laicalis, vel Ecclesiastica, nam si laicalis,
& non solverit Emphiteuta canonem infra
triennium de jure communi cadit a suo Ju-
re, & consolidatur dominium utile cum
directo, ad tex. in l. 2. C. de Jure Emphit.,
ubi si sit emphiteusis Ecclesiastica, si non
solverit infra biennium, tunc sibi praedi-
cat Auth., qui rem C. de Sacros Ecclesiis, cap.
potuit de locato, cum aliis allegatis per Ful-